"ותן חלקנו בתורתך"
התורה טבעית לישראל

תורה. הוראה יצאה לישראל, לא חזון־לב, לא תכונה של התיצרות חזיונית, לא התרגשות נפשית, לא התורה של איזה מעמד או מעמדים נפשיים פרטיים או כלליים, הראויים ליחיד או לציבור, לדור או לדורות, כי־אם הוראה, תורה המורה את המציאות, המורה את החיים, המורה את הנשמה, המורה את הגויה, המורה את הפרט, המורה את הכלל, המורה את הדור, המורה את העולם, המורה דור דורים, המורה עולמי עולמים.

עו. אמר רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה [להם] מי גילה לבני רז זה שמלאה"ש משתמשין בו דכתיב "ברכו ד' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו", ברישא "עושי" והדר "לשמוע". כל דבר שאינו בטבע צריך הוא בתחילה הקשה[1] ולימוד ואח"כ מתישרים אל עשייתו, אבל מה שההכנה הטבעית גמורה בו, אין צריך לימוד מוקדם, כ"א בתחילה האדם שט אל העשיה. ואם התוכן הטבעי יש לו עילוי והתעדנות, הרי הוא מתעדן מתעלה מתפתח ומקדש[2] ע"י עצמיות התפשטותה והתפארותה של הפעולה.

אע"פ שקיומה של תורה תלמודה והרחבתה הרי הוא דבר התלוי בבחירה, זה מה שנוגע להתענפותם של הפרטים אבל בעצמיות מהות הפנימית, הצורתית של התורה, בין בלימודה, פירוש בקישור הנשמתי עם צורתה, בין בעשייתה, כלומר בהצטיירות החיים כולם ע"י תיוויה, התורה היא טבעית עצמית לישראל. וכשם שאין מלאכי השרת, המוטבעים על אורח פעולתם המושכלת, שהיא היא עבודתם והשכלתם,

צריכים לבא לידי לימוד מוקדם לפני הכשרת מפעלם, מפני שהטבעיות הרוחני(ו)ת שלהם היא מכשרתם לפעולתם התפקידית, וממילא מוסיפים הם כח עצמי ע"י הוצאתם מן הכח אל הפועל את החבוי בתכונתם, ואותה התוספת הבאה מידי שיטת התפשטות פעולתם, הרי היא השמיעה הנוספת על העשיה, שהיא ההתגלות מה שיש בעצמיות כחם, כן נתגלתה בישראל, ע"י התעלות קדושת מעמד הר סיני עצמיות טבעיות נשמתם, ואיך שכל התורה כולה איננה להם דבר של קנין העומד מבחוץ,

הצריך הקדמת לימוד וסיגול עד כדי הכשרתם אליה, אלא שהיא היא עצמיות טבע נשמתם, והם מוצאים עצמם מלאים עד לשוט לקיומה של תורה ממלא פנימיותם. ומה שהמקרים הגופניים גורמים שצריכים לימוד והתרגלות, זהו דבר חיצוני. ועצמיות ההקשבה ג"כ הולכת היא ומתגברת ע"י התגברותה של שפעת המעין הטבעי שבנשמתם שמתגלה ע"י העשיה הנובעת ממילוי פנימי.

אַל יַחְשֹׁב אָדָם שֶׁאֶפְשָׁר לִחְיוֹת חַיִּים רוּחָנִיִּים בְּלֹא אוֹר הַתּוֹרָה. כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִחְיוֹת בְּלֹא אוֹר וַאֲוִיר, בְּלֹא מָזוֹן וּמִשְׁתֶּה, עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִזֶּה אִי אֶפְשָׁר לִחְיוֹת בְּלֹא חַיּוּת הַתּוֹרָה. וְאִם רוֹאִים אָנוּ בְּנֵי אָדָם רְחוֹקִים מִן הַתּוֹרָה וְחַיִּים, בֶּאֱמֶת מִדַּת רוּחָנִיּוּתָם הִיא רַק לְפִי אוֹתוֹ הָעֵרֶךְ שֶׁהֵם קְשׁוּרִים אֶל הַתּוֹרָה, אוֹ אֶל אוֹתָם שֶׁהֵם חַיֵּים חַיֵּי הַתּוֹרָה, אוֹ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם בְּסַתֶּר נִשְׁמָתָם אֵיזֶה אוֹצָר שֶׁל יִרְאָה מַהַשְׁפָּעַת חַיֵּי הַתּוֹרָה, שֶׁאֲבוֹתֵיהֶם זָכוּ לָהֶם בְּדוֹרוֹת קְדוּמִים. וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹמְדִים בְּסוֹד ד' דִּינָם עִם רְבִי תּוֹרָה כְּדִין כָּל הָעָם עִם כְּלַל הַתּוֹרָה, הֵם מַכְרָחִים לְקַבֵּל חַיֵּיהֶם הַיְסוֹדִיִּים עַל יְדֵי שִׁפְעַת סִתְרֵי תּוֹרָה.

(בפרק כיצד מעברין (עירובין נ"ד ע"א) אמר ר' יהושע בן לוי המהלך בדרך ואין לו לויה יעסוק בתורה שנאמר כי לוית חן חש בראשו יעסוק בתורה שנאמר חן הם לראשך חש בגרונו יעסוק בתורה שנאמר וענקים לגרגרותיך חש בבני מעיים יעסוק בתורה שנאמר רפאות תהי לשרך חש בעצמותיו יעסוק בתורה שנאמר ושקוי לעצמותיך חש בכל גופו יעסוק בתורה שנאמר ולכל בשרו מרפא אמר רב יהודא בריה דר' חייא בא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם אדם נותן לחבירו סם יפה לזה וקשה לזה והקדוש ברוך הוא נותן תורה לישראל סם חיים לכל גופו שנאמר ולכל בשרו מרפא עד כאן.

כי התורה סדר שמירת העולם כמו שהתבאר, ולכך כאשר התחבר אל התורה הרי יש לו לויה וחבור אל סדר העולם. ושמירת הסדר מציל מן הפגעים אשר לא ישלטו, כי אין הפגעים שולטים רק כאשר פורש מן העולם כמו שאמרנו כי לכך כל הדרכים בחזקת סכנה, אבל כאשר הוא מתחבר אל התורה יש לו לויה אל סדר העולם ובשביל זה אינו יוצא מן ישוב העולם.

אם יש לאדם חולה בגופו שכל אשר הוא חולה יוצא מן הסדר, יעסוק בתורה שהיא סדר העולם, ואז האדם אשר היה מקבל חולי שהוא שנוי יחזור אל הסדר שהוא בריאתו. ואמר עוד חש בראשו וכו', כי כאשר יבא שנוי לגוף כמו כל הדברים שהם שנויים בגוף, על ידי התורה שהיא סדר העולם מחזרת את הגוף שהיה בו שנוי אל סדר שלו. כי אל סדר התורה נמשך הכל כמו שאמרנו. ומה שאמר הראש בפני עצמו, מפני שהראש שם השכל והוא קרוב אל התורה בעבור חשיבת הראש, הוא ראשון וקודם לקבל רפואה על ידי התורה ולפיכך אמר בראשון חש בראשו יעסוק בתורה.

אבל התורה היא רפואה כללית, כי אין בתורה איכות רק כי היא שכל אלהי עליון, ובשביל כך התורה היא סם חיים ורפואה אל הכל. וכמו שהתורה היא רפואה לאדם מן חליו, כך התורה היא רפואה לאדם מכל שאר חסרון, כאשר האדם היה מקבל שנוי, התורה מחזרת אותו אל הסדר אשר הוא חסרון לאדם, כי בתורה נברא העולם ובה סדר השם יתברך הכל כסדרו הראוי לו כמו שהתבאר, לכך על ידי התורה הוא חוזר אל סדר הראוי, ומפני שבתורה נברא העולם, לכך כאשר יש חסרון בבריאה יושלם על ידי התורה שהיא רפואת כל הגוף. ויש לפרש כי המאמר הזה ר"ל, כמו שהתורה מחזרת חולי הגוף אל הסדר כמו שהתבאר, כך התורה מחזרת אנשי חולי הנפש אל הסדר, אף אם יש בהם חולי הנפש התורה היא מחזרת הכל אל סדרו. וחולי הנפש כאשר האדם יש לו חסרון בשכלו ובמחשבתו והחטא במחשבה הוא בכמה דברים, ועוד יש חולי הנפש בכח הדברי שהוא למטה מן השכלי כאשר ידוע, ועוד יש חולי הנפש בכחות הגוף של אדם שמהם התאוה והקנאה וכל הדברים אשר מהם החטא, ועוד יש חולי הנפש במעשה דהיינו פעולת החטא בעצמו.

וכנגד זה אמר חש בראשו יעסוק בתורה כי בראש המחשבה והתורה היא רפואת חולי הנפש הזה. ואמר חש בגרונו יעסוק בתורה, נגד הדבור שהוא בגרון וגם התורה רפואה לחולי הזה. ואמר עוד חש בבני מעיו יעסוק בתורה שנ' רפאות תהי לשרך, פירוש בני מעיו שבהם לב וכבד אשר הם כחות התאוה והקנאה וגם כן התורה רפואה לחולי הנפש הזה. ואחר כך אמר חש בעצמותיו יעסוק בתורה, העצמות הם כלים שעל ידיהם המעשה, כי הבשר בלבד אין פועל המעשה, אבל המעשה אשר יעשה על ידי העצמות שהם קשים וחזקים על ידם המעשה, והתורה גם כן רפואה לחולי הנפש הזה. כי כאשר יוצא האדם מן הסדר בשנוי אשר יש לו במחשבותיו מחשבת עבודה זרה או קנאה בלב אשר בו הקנאה, והתאוה מן הכבד וכמו שידוע, וגם דבר זה התורה מחזיר אותו אל הסדר. ואחר כך אמר, כמו שהתורה רפואה אל חולי הנפש להחזיר חולי הנפש אל הסדר, כך התורה היא רפואה לגוף, ולכך אמר חש בכל גופו יעסוק בתורה, ולכך לא כלל האברים המיוחדים דהיינו הראש והגרון ובני מעיים והעצמות, במה שאמר חש בכל גופו, רק כי אלו אברים חולי הנפש תלוי בהם, ואחר כך זכר חש בכל גופו כנגד הגוף, שהתורה היא רפואת הנפש והגוף. וכל זה מפני כי היא סדר ושמירת הכל.